

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
УРНЯКСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Лесная, д. 44А, п. Урияк,
Арский муниципальный район, 422019

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
УРНЭК
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Урман урамы, 44А йорты, Урнэк авылы,
Арча муниципаль районы, 422019

Тел. (84366)51-4-93, факс (84366)51-4-93. E-mail: Urn.Ars@tatar.ru

КАРАР

«11» апрель 2022 г.

№ 32

Арча муниципаль районы Урнэк авыл жирлеге
территориясендә жемегать зиратларының эш
тәртибен һәм жирләү урыннарын карап тоту
кагыйдәләрен раслау турында

Арча районы прокуратурасы курсәтмәсе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, «Жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль закон, Россия Федерациясе Баш дәүләт санитар табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы З номерлы карары белән расланган "Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчәргә яраклы суга һәм халыкны эчәргә яраклы су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак биналарга, житештерү, жемегать биналарыннан файдалануга, санитария-эпидемияләргә каршы (профилактика) чаралар оештыру һәм үткәрүгә карата санитар-эпидемиологик таләпләр" СанПиН 2.1.3684-21 һәм санитар нормалар нигезендә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Урнэк авыл жирлеге башкарма комитеты каар берә:

1. Арча муниципаль районы Урнэк авыл жирлеге территориисендә жемегать зиратларының эш тәртибен расларга (1нче күшымта).
2. Арча муниципаль районы Урнэк авыл жирлеге территориисендә жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләрен расларга (2 нче күшымта).
3. Әлеге каарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) һәм Урнэк авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән халыкка житкәрергә.
4. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемә алам.

Урнэк авыл жирлеге башлыгы:

Габделхаков В.Р.

Арча муниципаль районы
Үрнәк авыл жирлеге
башкарма комитетының
11.04. 2022 ел, N 32
каарына 1 нче күшымта

Арча муниципаль районы Үрнәк авыл жирлеге территориясендә жемегать
зиратларының эш тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Жемегать зиратларының эш тәртибе (алга таба - Тәртип) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 ынтымачылык 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнде. «Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 ынтымачылык 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жирлек территориясендә аның вафатыннан соң һәр кешегә, аның ихтыяр белдерүен исәпкә алыш, әлеге Кагыйдәләр нигезендә мәетне (жәсәден) күмү өчен бушлай жир кишәрлеге бирү гарантияләнә.

1.2. Гражданнар жирләүне мөстәкыйль рәвештә оештыралар, ул турыда Үрнәк авыл жирлеге башкарма комитетына хәбәр итәләр.

1.3. Зиратны карап тоту, төзекләндерү һәм реконструкцияләү эшләрен Үрнәк авыл жирлеге башкарма комитеты башкара.

2. Жирләү тәртибе

2.1. Жирләү - кеше үлгәннән соң гәүдәсен (жәсәден) жиргә күмү буенча аның ихтыяр белдерүен исәпкә алыш һәм санитария таләпләренә һәм башка таләпләргә каршы килми торган гореф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендәге йола чаралары.

2.2. Үлгән (вафат булган) кешене авыл жирлеге территориясендә жемегать зиратларында күмү түбәндәгә жемегать зиратларында башкарыла:

- Апайкина Гарь авылында (*православ*);
- Үрнәк бистәсендә (*мәселман*);
- Казанка авылында (*мәселман*);
- Культець авылында (*мәселман*);
- Верхний Пшалым (*мәселман*);
- Средний Пшалым авылында (*мәселман*);
- Нижний Пшалым авылында (*мәселман*);
- Толонгерь авылында (*мәселман*);
- Малые Турнали авылында (*мәселман*);
- Старые Турнали авылында (*мәселман*);
- Алга-Куюк авылында (*мәселман*);
- Кутук авылында (*мәселман*);
- Казанбаш авылында (*мәселман*)

2.3. Мәрхүмне жирләү бу эшне үз өстенә алган зат тарафыннан паспортын яисә шәхесен таныклый торган башка документны курсәтеп, ЗАГС органнары биргән үлем турында таныклык нигезендә башкарыла.

2.4. Жәмәгать зиратларында жиrlәү дин, хәрби, башка гореф-гадәтләрне, гореф-гадәтләрне исәлкө алып башкарылырга мөмкин. Жәмәгать зиратларда ялғыз, тугандаш жиrlәү өчен аерымланган жиr кишәрлекләре (зоналары) каралган. Жиrlәүнен башка төрләре каралмаган.

2.5. Мәрхүмне жиrlәү өчен жәмәгать зиратлары территорияләрендә бушлай бирелә торган жиr кишәрлеге қуләме жиrlе үзидарә органы тарафыннан вафат булган затның ирен (хатынын) яки якын туганын әлеге кишәрлектә жиrlәүгә гарантия бирә торган итеп билгеләнә.

2.6. Мәетне жиrlәү өчен бушлай бирелә торган жиr кишәрлеге қуләме:

Күмү тере	Озынлығы,	Киңлеге, м	Мәйдан кв. м
Ялғыз кабер	3,5	2,0	7,0
Туганнар каберлеге	3,5	4,0	14,0
Көл салынган урнаны күмү өчен	0,8	1,1	0,88
Гайлә каберлекләре	3,5	8,0	28,0

Ялғыз каберлекләр-ялғыз гражданнарны, аларны күмгәндә хатыны (ире), якыннары (балалары, әти-әниләре, уллыкка алынган балалары, бертуганнары, оныклары, әби-бабалары), башка туганнары, үлгән (вафат булган) затның законлы вәкилләре яисә үлгән (вафат булган) кешене жиrlәүне үз өстенә алган башка затлар (алга таба - - жиrlәү бурычын үз өстенә алган зат) туганнар яки гайлә каберлеге булдыру турында хәбәр итмәгән гражданнарны, шулай ук шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән яки туганнары булмаган гражданнарны, яки алар тарафыннан мәрхүмне жиrlәү мәмкинлек булмаган затларны күмү өчен жәмәгать зиратлары төрриториясендә туләүсез бирелә торган жиrlәү урыннары.

Туганнар каберлеге - шул ук урында мәрхүмнен хатынын (ирен) яки якын туганын күмүне гарантияли торган мәрхүмне жиrlәү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә бушлай бирелә торган жиrlәү урыннары Туганнар каберлеге урыннары мәетне жиrlәгендә, ягъни туганнар каберлеге өчен урын бирү турында гариза белән Башкарма комитетка мәрәжәгать иткән көнне бирелә.

Гайлә (ыруг) каберлеге - өч һәм аннан да күбрәк үлгән туганнарны жиrlәү урыннары.

2.7. Каберлөр арасы озын яктан 1 метрдан, кыска яктан - 0,5 метрдан да ким булмаска тиеш. Кабернең озынлығы - 2,0 м, киңлөгө - 1,0 м, тирәнлөгө - 1,5 м булырга тиеш. Үлгөн балаларны күмгөндө каберлөрнең зурлығы тиешенчә киметелергө мөмкин.

3. Кабер есте корылмаларын урнаштыру һәм аларны карап тоту

3.1. Зиратта кабер есте корылмаларын (кабер ташларын) һәм чардуганнарны урнаштыру бирелгөн урыннар чикләрендә генә рәхсәт ителә. Куела торган кабер ташлары һәм чардуганнарның каберлек читеннән күрше каберлекләр өстенә чыгып торган урыннары булырга тиеш түгел. Кабер өстендәге ташның биеклөгө 2 метрдан, чардуганның 1 метрдан артмаска **тиеш**.

3.2. Кабер өстендәге һәйкәлләр (кабер ташлары) бу урында чыннан да күмелгөн затлар турындагы мәғълүматларга туры килергә тиеш.

3.3. Кабер өстендәге корылмалардан (кабер ташларыннан) һәм чардуганнардан файдалану срокы чикләнми, мона кешеләрнең сәламәтлегенә, күрше жирләү урыннарының сакланышын тәэмин итүгә куркыныч янын торан тузган обьектлар керми.

3.4. Кабер есте корылмалары тәзелеш нормаларының һәм кагыйдәләренең тиешле таләпләрен үтәп урнаштырыла.

3.5. Гражданнар (оешмалар) куйган кабер ташлары (һәйкәлләр, чәчәклекләр h.b.) аларның милке булып тора.

3.6. Авыл жирлеге башкарма комитеты кабер есте корылмалары өчен матди жаваплылык тотмый.

3.7. Кабер есте корылмалары, каберлекне карап тоту һәм жирләү турында белешмәләр булмаганда, каберлек законда билгеләнгән тәртиптә хужасыз дип танылырга мөмкин.

4. Зират эше кагыйдәләре

4.1. Зират көн саен килеп йөрү өчен ачык.

4.2. Зиратта жирләү эшләре көн саен 10.00 сәгатьтән 18.00 сәгатькә кадәр башкарыла.

4.3. Зират территориясендә килучеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

4.4. Зиратка килучеләр туңандәге хокукларга ия:

- өлеге тәртип нигезендә таш һәм чардуган куярга;

- кабер өстенә өчөнкөлөр утыртырга;
- тамәлдәге законнарда каралган башка хокукларга.

4.5. Зират территориясендә килүчелөргө түбәндәгеләр тыела:

- авыл жирлеге башкарма комитетына гражданлық хәле актларын рәсмиләштерү органнары тарафыннан бирелгән үлем турында таныклық яисә медицина учреждениесе тарафыннан бирелгән билгеләнгән формадагы документны күрсәтмичә генә күмүне үз белдеге белән башкарырга;
- зиратта ташларны, жиһазларны бозарга, территорияне чүплөргө;
- яшел утыртмаларны кисәргө, өчөнкөлөрне өзәргө, такыяларны җыярга;
- этләр йәртергә, йорт хайваннарын көтәргә, кош-корт тотарга, җиләк-җимеш, гәмбә җыярга;
- грунт казырга һәм тәзелеш материаллары запасларын калдырырга;
- жирләү өчен бирелгән жирләрдән тыш, үз белдеге белән жирләү рәхсәт ителми. Мондый гамәлләр кылган затларга әйләнә-тирә мохиткә зыян китерә торган гамәлләр өчен гамәлдәге законнар чаралары кулланыла;
- зират территориясенәң җәмәгать тәртибен һәм чисталығын боза торган башка гамәлләр башкарырга.

4.6. Әллеге Тәртипне бозган өчен гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы булалар

Арча муниципаль районы
Үрнәк авыл жирлеге
башкарма комитетының
01.04. 2022 ел, N 32
каарына 2 нче күшымта

**Арча муниципаль районы Үрнәк авыл жирлеге территориясендә жирләү
урыннарын карап тоту кагыйдәләре**

Өлөгө жирлау урыннарын карап тоту кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) 2003 елның 06 октябрендәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы, «Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль законнар нигезендә авыл жирлекендә жирләү урыннарын тиешенчә саклауны тәэммин итү, зиратларны карап тоту буенча санитария һәм экология таләпләрен үтәү максатыннан эшләнде.

1. Зират кишәрлеген һәм территориясен урнаштыруга таләпләр

1.1 Зират территориясе, жирләү ысулының нинди булуына карамастан, түбәндәгө функциональ зоналарга бүленә:

- керү;
- жирләү;
- зират периметры буйлап саклагыч (яшел) зона.

1.2 Жирләү зонасы зиратның төп функциональ өлеше булып тора. Жәмәгать зиратларында ялгыз кабер, туганнар каберлеге, гайлә каберлеге һәм мемориаль корылмалар өчен урыннар, шулай ук шәхесләре ачыкланмаган мәрхүмнәрне жирләү өчен урыннар карала.

2. Жирләү урыннарын жиһазлау һәм яшелләндерү

2.1 Жирләү урыннарын яшелләндерү һәм төзекләндерү гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләр нигезендә башкарылырга тиеш.

2.2 Жирләү урыннарын төзекләндерү, грунт эшләре булган агачларны, куакларны һәм үсемлекләрне максималь саклап калу юлы белән башкарылырга тиеш.

3. Жирләү урынын карап тоту

3.1 Авыл жирлеге территориясендә жирләү урыннарын (зиратларны) карап тоту авыл жирлеге башкарма комитетына йөкләнә.

3.2 Авыл жирлеге башкарма комитеты түбәндәгеләрне тәэммин итәргә тиеш:

- жирләү өчен жир кишәрлеген бүләп бирунен билгеләнгән нормасын үтәү;
- инженерләр җиһазларының, коймаларның, юлларның, зиратларның төзек хәлдә тотылышын ремонтлау;
- зират территориясен яшелләндерү, яшел үсентеләрне карау һәм яңарту;
- зират территориясен системалы җыештыру һәм чүп-чарны вакытында чыгару;
- янгын куркынычсызлығы кагыйдәләрен үтәү;
- санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен үтәү;
- чүп-чар жыю өчен контейнер мәйданчыкларын төзекләндерү;

**4. Жирләү урыннарына күзәтчелек итү һәм әлеге Тәртип қагыйдәләрен бозган өчен
жаваплылык**

4.1. Әлеге Кагыйдәләрнең үтәлешиен тикшереп торуны түбәндәгеләр гамәлгә ашыра:

- авыл жирлеге башкарма комитеты;
- гамәлдәге Россия Федерациясе законнарында каралған очракларда башка хезмәтләр.

4.2. Әлеге Кагыйдәләрне бозуда, шулай ук кабердәге предметларны (табут) һәм ритуаль атрибуларны урлауда гаепле затлар Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә жаваплылыкка тартылалар.